

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4225/2559

นางสุลิน วงษ์ทองโจทก์ นางยะโสหรือโย วงษ์แสงจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.อ. มาตรา 350, ป.อ. มาตรา 266, ป.อ. มาตรา 268, ป.อ. มาตรา 78,
พ.ร.บ.การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 มาตรา 39

ย่อ / หลักกฎหมาย

โจทก์ฟ้องว่าจำเลยเสนอขายที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์โดยแจ้งว่าเป็นที่ดินมีเอกสารสิทธิ การครอบครองและรับรองว่าสามารถจดทะเบียนโอนให้โจทก์ได้ แต่เนื่องจากที่ดินติดจำนอง ธนาคาร จำเลยจะนำเงินที่ได้จากโจทก์ไปไถ่ถอนจำนองมาจดทะเบียนโอนให้โจทก์ภายในเดือน เมษายน 2555 ต่อมาวันที่ 1 มิถุนายน 2555 โจทก์ตรวจสอบพบว่าที่ดินพิพาทเป็นที่ดิน ส.ป.ก. 4 - 01 โจทก์จึงบอกเลิกสัญญา จึงฟังได้ว่าโจทก์ทราบเรื่องที่ถูกลอกว่าที่ดินพิพาทเป็นที่ดิน ส.ป.ก. 4 - 01 มิใช่ที่ดินมีเอกสารสิทธิที่จะสามารถโอนให้กันได้ในวันที่ 1 มิถุนายน 2555 เมื่อโจทก์ฟ้องคดีนี้ วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2557 เกิน 3 เดือน นับแต่โจทก์รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด คดีจึง ขาดอายุความ กรณีถือไม่ได้ว่าโจทก์เพิ่งทราบเรื่องความผิดฐานฉ้อโกงในวันที่ 23 พฤศจิกายน 2556 ซึ่งเป็นวันที่จำเลยรับรองว่าจะไม่จำหน่าย จำนำ หรือก่อภาระผูกพัน ในที่ดินพิพาทให้ กระทบสิทธิของโจทก์เพราะเป็นการตกลงกันภายหลัง การที่ศาลอุทธรณ์ภาค 3 วินิจฉัยว่าโจทก์ รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิดตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2555 มิได้เป็นการพิพากษาเกิน คำขอหรือที่โจทก์มิได้กล่าวมาในฟ้อง การที่จำเลยนำ ส.ป.ก. 4 - 01 ไปถ่ายสำเนาแล้วลบชื่อบิดา จำเลยผู้ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์เดิมและเปลี่ยนเป็นชื่อจำเลย แล้วจำเลยนำไปขายให้แก่ น. และ จ. ทั้งที่จำเลยรับกับโจทก์แล้วว่าจะไม่จำหน่าย จำนำ หรือก่อภาระผูกพัน ในที่ดินพิพาท เห็นว่า ที่ดินพิพาทอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมยังเป็นของรัฐเพียงแต่รัฐนำที่ดินมาจัดสรร ให้ประชาชนครอบครองทำกินเท่านั้น การกระทำของจำเลยดังกล่าวไม่ก่อให้เกิด น. และ จ. มีสิทธิใด ๆ ในที่ดินพิพาท แม้จำเลยรับรองต่อโจทก์ว่าจะไม่จำหน่าย จำนำ หรือก่อภาระผูกพันในที่ดินพิพาท โจทก์ก็มีผู้ใช้ได้รับความเสียหายจากการที่จำเลยปลอมและใช้เอกสารปลอม แม้จำเลยมี ภาระผูกพันที่ต้องชำระเงินค่าที่ดินคืนแก่โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้ แต่การที่จำเลยโอนที่ดินพิพาทซึ่งอยู่ ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้แก่ น. และ จ. ซึ่งที่ดินพิพาทไม่ใช่ของจำเลยหรือของบิดา จำเลย จึงมิใช่การโอนไปซึ่งทรัพย์สินตาม ป.อ. มาตรา 350 ไม่เป็นความผิดฐานโกงเจ้าหนี้

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องและแก้ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 266 (1), 268, 341, 350, 90, 91 ศาลชั้นต้นไต่สวนมูลฟ้องแล้ว เห็นว่าคดีมีมูลให้ประทับฟ้อง จำเลยให้การรับสารภาพ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 268 วรรคแรก ประกอบมาตรา 266 (1) (ที่ถูก มาตรา 266 (1), มาตรา 268 วรรคแรก ประกอบมาตรา 266 (1)), 341, 350 การกระทำของจำเลยเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษฐานใช้ เอกสารสิทธิอันเป็นเอกสารราชการปลอม อันเป็นกฎหมายที่มีโทษหนักที่สุดตามมาตรา 268 วรรคแรก ประกอบมาตรา 266 (1) แต่กระหนงดียว ตามมาตรา 268 วรรคสอง จำคุก 4 ปี จำเลย ให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้กึ่งหนึ่งตาม

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 คงจำคุก 2 ปี จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 3 พิพากษากลับให้ยกฟ้อง โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังเป็นยุติว่า เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2554 จำเลยกับพวกเสนอขายที่ดินให้โจทก์จำนวน 10 ไร่ ราคา 600,000 บาท โดยจำเลยแจ้งโจทก์ว่าที่ดินดังกล่าวเป็นที่ว่างเปล่ามีเอกสารสิทธิการครอบครอง มีชื่อนายสมุท บิดาจำเลยเป็นผู้มีสิทธิครอบครอง จำเลยกับพวกร่วมกันกล่าวอ้างและรับรองกับโจทก์ว่าสามารถจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ให้แก่โจทก์ได้ในภายหลัง แต่ยังไม่อาจนำเอกสารสิทธิมาแสดงได้เพราะติดจำนองธนาคาร จำเลยกับพวกจะนำเงินที่ได้จากการขายให้แก่โจทก์ไปไถ่ถอนจำนองและโอนให้โจทก์ภายในเดือนเมษายน 2555 โจทก์จึงตกลงทำสัญญาจะซื้อจะขายและชำระเงินค่าที่ดินให้จำเลยกับพวกเสร็จสิ้นแล้วตามข้อตกลง เมื่อถึงกำหนดเวลา ฝ่ายจำเลยยังไม่ไถ่ถอนจำนองที่ดินพิพาทจากธนาคาร ต่อมาเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2544 โจทก์ไปขอตรวจสอบเอกสารสิทธิเกี่ยวกับที่ดินกับฝ่ายจำเลย จึงทราบว่าไม่มีเอกสารสิทธิเป็นหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. 4-01) โจทก์จึงได้บอกเลิกสัญญาจะซื้อจะขายกับฝ่ายจำเลยและจำเลยตกลงจะคืนเงินค่าที่ดินให้โจทก์และรับรองว่าในระหว่างเวลาการคืนเงินจำเลยจะไม่จำหน่ายที่ดินหรือจำนำหรือก่อภาระผูกพันใดๆ จนกว่าโจทก์จะได้รับเงินคืนทั้งหมด ต่อมาวันที่ 1 ตุลาคม 2556 จนถึงวันที่ 23 พฤศจิกายน 2556 จำเลยนำหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ส.ป.ก. 4-01) ไปถ่ายสำเนาและนำมายาลบคำผิดลบข้อความในช่องผู้ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์และแก้ไขจากชื่อนายสมุท เป็นชื่อของจำเลย และนำที่ดินดังกล่าวไปขายให้แก่นางสาวนารีรัตน์ และนางจันฉวีล คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า ฟ้องโจทก์ในความผิดฐานฉ้อโกงขาดอายุความหรือไม่ และศาลอุทธรณ์ภาค 3 พิพากษาเกินคำขอหรือที่มีได้กล่าวมาในฟ้องหรือไม่ เห็นว่า เมื่อพิจารณาคำฟ้องข้อ 1 ที่โจทก์บรรยายฟ้องถึงการกระทำของจำเลยกับพวกที่มาเสนอขายที่ดินพิพาทให้โจทก์โดยฝ่ายจำเลยแจ้งแก่โจทก์ว่าที่ดินดังกล่าวเป็นที่ดินว่างเปล่ามีเอกสารสิทธิการครอบครอง ทั้งรับรองกับโจทก์ว่าสามารถจดทะเบียนโอนให้แก่โจทก์ได้ แต่เนื่องจากที่ดินดังกล่าวติดจำนองธนาคาร หากโจทก์ตกลงซื้อและชำระเงินบางส่วนแล้วจำเลยก็จะนำเงินที่ได้จากโจทก์ไปไถ่ถอนจำนองมาจดทะเบียนโอนให้โจทก์ภายในเดือนเมษายน 2555 โจทก์ตกลงและชำระเงินค่าที่ดินให้แก่จำเลยแล้ว เมื่อถึงกำหนดสัญญาวันที่ 30 เมษายน 2555 ฝ่ายจำเลยไม่ไถ่ถอนจำนองที่ดินพิพาทและโอนให้โจทก์ ต่อมาวันที่ 1 มิถุนายน 2555 โจทก์ตรวจสอบพบว่าที่ดินพิพาทเป็นที่ดิน ส.ป.ก. 4-01 โจทก์จึงบอกเลิกสัญญา กรณีจึงเป็นอันรับฟังได้ว่าโจทก์ทราบเรื่องที่ถูกลอกลวงให้ซื้อที่ดินพิพาทซึ่งเป็นที่ดินที่มีเอกสารสิทธิเป็น ส.ป.ก. 4-01 มีใช้ที่ดินว่างเปล่าที่มีเอกสารสิทธิที่จะสามารถโอนให้แก่กันได้ในวันที่ไปตรวจสอบที่ดินคือวันที่ 1 มิถุนายน 2555 แล้ว ส่วนที่โจทก์อ้างว่าการกระทำของจำเลยในความผิดฐานฉ้อโกง โจทก์ถือเอาการกระทำของจำเลยที่รับรองว่าจะไม่จำหน่ายหรือจำนำหรือก่อภาระผูกพันใดๆ ในที่ดินให้กระทบสิทธิของโจทก์อันเป็นความเท็จนั้นก็เห็นได้ว่าเป็นกรณีที่มีการตกลงหลังจากที่โจทก์กับพวกได้ทำสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินพิพาทอันเนื่องมาจากการหลอกลวงของฝ่ายจำเลยโดยมีข้อตกลงที่จำเลยจะต้องคืนเงินให้โจทก์และระหว่างการคืนเงินให้นั้นจำเลยสัญญาว่าจะไม่นำที่ดินไปจำหน่าย จำนำ หรือก่อภาระผูกพันใดๆ อันเป็นข้อสัญญาที่จำเลยจะต้องปฏิบัติ เมื่อจำเลยมิได้ปฏิบัติตามสัญญาโดยนำที่ดินไปจำหน่ายให้แก่บุคคลอื่นก็เป็นการผิดข้อตกลงหลังจากการบอกเลิกสัญญาจะซื้อจะขายอันเป็นกรณีที่โจทก์จะต้องดำเนินการต่อไปเพื่อให้เป็นไปตามข้อตกลงเท่านั้น กรณีดังกล่าวยังถือไม่ได้ว่าโจทก์เพิกทราบความผิดของจำเลยในความผิดฐานฉ้อโกงในวันที่ 23 พฤศจิกายน 2556

ตามที่โจทก์กล่าวอ้างในฟ้อง คงรับฟังได้ว่าโจทก์รู้เรื่องความผิดที่ถูกฉ้อโกงและรู้ตัวผู้กระทำความผิดตั้งแต่วันที่ตรวจสอบเอกสารในวันที่ 1 มิถุนายน 2555 แล้ว โจทก์ฟ้องจำเลยในความผิดฐานนี้ซึ่งเป็นความผิดอันยอมความได้ในวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2557 ซึ่งเกิน 3 เดือน นับแต่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิดจึงขาดอายุความ ทั้งการที่ศาลอุทธรณ์ภาค 3 วินิจฉัยและพิพากษาถึงการกระทำของจำเลยที่มีเจตนาหลอกลวงขายที่ดินพิพาทให้โจทก์ และโจทก์รู้เรื่องความผิดที่ถูกฉ้อโกงในวันที่มีการตรวจสอบเอกสารสิทธิของที่ดินก็ปรากฏตามคำฟ้องข้อ 3.3 ที่โจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยได้รับรองกับโจทก์ว่าในระหว่างที่ยังชำระหนี้ค่าที่ดินจำนวน 600,000 บาท ให้แก่โจทก์ยังไม่ครบถ้วน จำเลยจะไม่จำหน่ายที่ดินหรือจำนำหรือก่อภาระผูกพันใดๆ ในที่ดินพิพาท ซึ่งจะเป็นเหตุให้กระทบต่อสิทธิของโจทก์ อีกทั้งโจทก์ก็กล่าวอ้างถึงเจตนาของจำเลยที่จะไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงที่ได้ทำไว้กับโจทก์ตามคำฟ้องข้อ 2 ตั้งแต่แรกนั้นก็เป็นที่ประจักษ์ของการหลอกลวงโจทก์ว่าที่ดินพิพาทเป็นที่ดินที่มีเอกสารสิทธิที่สามารถโอนได้อันเป็นกรณีที่จำเลยมีเจตนาหลอกลวงโจทก์มาแต่แรกและโจทก์รู้เรื่องความผิดในวันที่ 1 มิถุนายน 2555 แล้ว ดังนั้นการที่ศาลอุทธรณ์ภาค 3 วินิจฉัยว่าโจทก์รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิดตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2555 จึงมิได้เป็นการพิพากษาเกินคำขอหรือที่โจทก์มิได้กล่าวมาในฟ้องแต่อย่างใด ฎีกาข้อนี้ของโจทก์ฟังไม่ขึ้น ปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปว่า โจทก์เป็นผู้เสียหายในความผิดฐานปลอมและใช้เอกสารสิทธิ ส.ป.ก. 4-01 อันเป็นเอกสารราชการปลอมหรือไม่ โจทก์ฎีกาอ้างว่าเมื่อจำเลยทำปลอมเอกสาร ส.ป.ก. 4-01 โดยลบข้อความในช่องชื่อผู้ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมให้เป็นชื่อของจำเลย แล้วนำที่ดินไปขายให้แก่นางสาวนาริรัตน์และนางจันทวิมล ทั้ง ๆ ที่จำเลยได้รับรองกับโจทก์แล้วว่าในระหว่างที่โจทก์ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่จำเลยจะไม่จำหน่าย จำนำ หรือก่อภาระผูกพันใด ๆ ในที่ดิน การกระทำของจำเลยจึงเป็นการกระทบถึงสิทธิของโจทก์ โจทก์จึงเป็นผู้เสียหายนั้น เห็นว่า การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.2518 มาตรา 39 บัญญัติว่า "ที่ดินที่บุคคลได้รับสิทธิโดยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจะทำการแบ่งแยก หรือโอนสิทธิในที่ดินนั้นไปยังผู้อื่นมิได้ เว้นแต่เป็นการตกทอดทางมรดกแก่ทายาทโดยธรรมหรือโอนไปยังสถาบันเกษตรกร หรือ ส.ป.ก. เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง" กรณีตามบทบัญญัติดังกล่าวกรรมสิทธิ์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมยังเป็นของรัฐอยู่ เพียงแต่รัฐนำที่ดินมาจัดสรรให้ประชาชนครอบครองทำกินเท่านั้น แม้จะปรากฏข้อเท็จจริงว่าจำเลยลบชื่อบิดาในช่องชื่อผู้ได้รับอนุญาตและใส่ชื่อจำเลยแทน ต่อมามีการขายให้แก่นางสาวนาริรัตน์และนางจันทวิมล ก็ไม่ก่อให้เกิดสิทธิใดๆ ในที่ดินพิพาทเพราะกรรมสิทธิ์ในที่ดินยังคงเป็นของรัฐอยู่ แม้จำเลยจะรับรองกับโจทก์ว่าจะไม่จำหน่าย จำนำ หรือก่อภาระผูกพันใด ๆ ในที่ดิน โจทก์ก็ไม่ได้เป็นผู้ได้รับความเสียหายจากการที่จำเลยปลอมและใช้เอกสารสิทธิ ส.ป.ก. 4-01 อันเป็นเอกสารราชการปลอมแต่อย่างใด ฎีกาข้อนี้ของโจทก์ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน ปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปว่า จำเลยกระทำความผิดฐานโกงเจ้าหนี้หรือไม่ โจทก์ฎีกาอ้างว่าการที่จำเลยปลอมและใช้เอกสารสิทธิ ส.ป.ก. 4-01 ปลอมโดยขายให้แก่บุคคลอื่นทั้ง ๆ ที่จำเลยรับรองและยืนยันกับโจทก์ว่าจะไม่จำหน่าย จำนำหรือก่อภาระผูกพันใดๆ ในที่ดินพิพาท การกระทำของจำเลยทำให้โจทก์เสียหายจากการที่ผู้ซื้อที่ดินจากจำเลยมีสิทธิใช้ที่ดินทับซ้อนกับโจทก์อันเป็นการกระทบต่อสิทธิของโจทก์เป็นความผิดฐานโกงเจ้าหนี้แล้วนั้น เห็นว่า ที่ดินพิพาทซึ่งเป็นที่ดินในเขต

ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมผู้ได้รับสิทธิคงมีสิทธิครอบครองทำกินเท่านั้น กรรมสิทธิ์ที่ดินดังกล่าว ยังคงเป็นของรัฐ การที่จำเลยโอนที่ดินพิพาทซึ่งอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมซึ่งมีใช้ที่ดิน ทั้งของจำเลยและบิดาจำเลยให้แก่ผู้มีชื่อไป แม้จำเลยมีภาระผูกพันที่ต้องชำระเงินค่าที่ดินคืนแก่ โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้ก็ตาม แต่ก็มีใช้เป็นการโอนไปซึ่งทรัพย์สินตามความในมาตรา 350 แห่ง ประมวลกฎหมายอาญา การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นความผิดฐานโกงเจ้าหนี้ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 3 พิพากษายกฟ้องมานั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น พิพากษายืน

องค์คณะ

ทรงศิลป์ ธรรมรัตน์ · ประทีป ดุลพินิจธรรมา · โอภาส อนันตสมบุรณ์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/4225/2559>